

196(4) Married life No. 18 ^{Marriage law from Karlsruhe} indexed
 PPI-11 O K34/12 A.J. Mahloana 8 FEB 1939 5P5W 19/0
 Monna xe a tšere mosadi o a mo nyala.
 Xe papaxe a hwile, o šala a tšenantlong
 ya papaxe, o tšea mmaneaxe, mosadi
 wa papaxe yo monnyenyane. Xe papaxe
 ase a hwe ka ana tšwanelo ya xo tšena
 ntlong ya xaxwe. Yo a ^{ka} tšea xo mmaxe ba
 kare ke lešola, o ya šola. Xe bare motho
 o ya šola ke xe a dia dilo tša xo ~~ssa~~
 šiša, tša xo ^{se} diwe ke batho ba bangwe.
 Motho a ka tšewa ke motšwalaxe le ngwana a
 ramoxolo axe. Moxolo a motho le moratho baka
 se tšee kraitšadi tša bona. Xe yo morodo moratho
 a ka hwa, yo monnyane o šala a tšea mosadi ^{wa}
 xaxe, a tšesetša mokolo axe ntlo. Xe ^{ka} monnyane
 a hwile, mokolo o tšena ntlong, a tšesetša
 monnaxe lapa. O tla no mmitšša mosadi
 a monnaxe ~~xo~~ ba mosadi a mokolo axe.
 Dikxomo tša xo nyala ke tšona tše di bofing
 motho, le xe monna a hwile, xore le xe a ka
 kaolwa o tla no belexa la xa mokete yo
 a hwileng, ka hore bana ba ana dikxomo.
 Xo kaolwa ke xo tšewa ^{xa mosadi} ~~ke monna~~ xa a
 rata monna o mongwe fela, eupya xa aka
 mo tena o a mo lahla, anyaka yo
 mongwe monna, le yena are xo mo
 tena, a nyata yo mongwe.

11 196 Married life No. 18 K34/12

Monna o kxanyetša mosadi, ke yena yo a mo emišang ka koto letee, a mo roxa, a mo kopa kopiša a be a komé fase ka molomo. O kxóla kxóla mosadi wa xaxe ka xobane o na mo nywetše ka di'kxomo, o re kilwe ka theko ruri. fela ba bangwe ba phela le bona ka khutšo. Xe a bolela nae ore xa o tsebe xere ke nywetše, sekete kete sa xaxe. Ka bolela; wa bolela. A be a šetše a mo šupa šupa ka monwana o nyaka xo tšena, mosadi kona mouwe o jore hwea the, a hwela dinoxana teng. Basadi ba sesotho ba phela ka xe inamišwa, le xona a ka se bolele xabedi le xe elexararo le monna. O ya itota xore a se kxepiše Rankxóma. Ba bangwe ba kona banna ba xo phuphya ka ntepa. Ba uwe le hê ha ba die, helang ho bolelang mosadi, o jo ngwaya sethišithiši sa dintu. Are byale ka hore mmaxe-mokete a ryalo, lenna ke ryalo. Batho xe ba bona taba ye bare o fenywa ke mosadi. Xe monna le yena a iniša mosadi kaso, batho bare o thswenya morwedi a mokete.

196 Married life No. 18 K34/12

8 FEB 1933

Masadi o xo diša ratsuralaxe, ka xobane
 ke yena yo a mo robelang dithupa.
 Xe morwa wa xaxe a nyaka xo betha
 masadi, mokxalabye o name^a thinthe jase,
 mokxophana wa mokxathlana, wa ho
 bofya ka masotwana, are: mošimane
 o hlwa a thswenya nma hohono!
 hohono! hohono! Morwa o tla a nama a
 homola are tuu. Mokxala bye a šetše
 a holetša mokxathlana, a mo šupa
 šupa ka patla. Mmatšwalaxe le yena
 o ya xodišwa ka xobane ke yena karaki
 ya xo rwala bana, o ya ba bopula ka
 thari, lethari la jo tsanka, la ya nokeng,
 se ke kolwanasa. Kxobathetša tše di
 nnyenyane. Xe ele moratho wa monna
 a xaxe o no mo xodiša fela, kxaitšadi
 ya monna a xaxe ke di thulaxanyi xa ba
 ratane, ba no nna ba bopelana, kxaitšadi
 e ikxanthša ere ke ka xeso, mošadi le
 yena a ikxanthša are ke ka haka. Moxong-
 -we ba be ba tšeeane ka dimpa, balwe.
 Masadi o rata monna o mmeela le sese
 ilaxo, xo byalo le monna, bare mona
 mpyana xa a fete se bodu, o selela
 masadi le bana.

IV Married life No. 18

K34/12

Ke e le nyatsi yona e ya rapelotšwa, le
 xona o beela monna tša mothsexo, tše a
 sa di bonexo lapeng la xaxwe, xore ~~ba~~ mo
 xoxe pelo. A kxolwe ke yena. Monna xe
 a na le dinyatsi xa^{ba} mekaolwa o koba-
 kobiša mosadi wa xaxe. ~~A~~ ithsephile
 mekaolwa. Mokaolwa o jo mo rata kantle
 xo mosadi wa xaxe, ke mosadi wa naxeng
 koba wa lefokeng. Monna ke yena kxosi ya
 lapa la xaxe. O ya buša. He monna a
 boya metseng o mo tšeela patla, a mo
 kwatamela fase ka dikhuru, a mo lothša,
 a mmotšiša maphelo a batho kwa a tšwang,
 ka moraxo a mo xoxobela ka lehlapelo,
 a mo fa dijo. Monna le yena o eta a hopela
 mo dikxolong a iše mahapelo ka xae. Mahope-
 to a hlo metelwa ka patlana ya lefatsana,
 a a kadietšwa, le xe xae e le kxole, a
 be a tle a fihle xae. Mosadi ~~o~~ etela
 ka tumelela ya monna xe monna a sa
 rate a etela, le xa xabo a ka see,
 xe a nyaka xo reka selo o kxopela
 Rankxomeng. Monna o tla dumela
 xe mosadi a reka ka xobane xa arate
 xo mo hlabiša olihlony.

Mosadi o tla šala a hlahlamphela dipheta,
 a apara ditilwane tše ntsi mo dinakeng,
 a dia matheti ke badii ba ona, a
 ydia tšopō, mme a letša pōrobele ya
 maseka, ave ke a sepela ave tswiki 'tswiki,
 O tla nama a eta a kxethwa ke banna,
 ka xore ke mosadi yo mobotse wa mose se
 wa xo wa lengotu la letso ku. Mosadi a ka
 se xane xo lalwa ke monna ka xore o amo
 rata. Xa a ka xana a ka no mmetha, le xona
 a ka se be le molato, le mosadi a ka se
 bolele xore ke letše ke inama ke xana xolala-
 na le papaxe moko te. Ke taba ya dihlong.
 Mosadi o ya mokeng, o hlaxola mašemong le
 monna, o swara letšepa la diphokolo,
 o byala mabele ka sekōkō, xa xona
 mošomo o a ka se o šome, xe e se xo
 rema mahlaku xona ke xa banna le xo
 axa mašaka. Maseka monna o mo
 vekela ka nku xe ele monna wa mohumi.
 Xe a tšarwe ke modiidi o lokela
 maseka a mane a mararo ka kotong le tee.
 Mesêsé le ditopa di sexwa ke banna.
 Matata le ora a sexwa ke banna
 ba dikwala, ba ba tsebaxo^{xo} yoka le xo
 Sexa. Mehopoya xo jela e betlwa ke banna.

196 Married life No. 18

K34/12

Monna o axela mosadi ntlo, ka fa ntlo ba tla nyaka bana, mosadi a ka seke a xana xe monna a mo lala. Xe e se mosadi wa xo ithsepetsa, ke eena a ka xanang, fa xongwe a dumela, a thšaba xo botša monna xore orile o sa ile bofefe, ka šala ke xo fošetša ke lala le mokete. Ka xobane xo sena lebadi thšobeng la badimo, monna a ka se tsebe, mme mosadi yo mo byalo ka ~~xobane~~ xa a kxolwe ke monna wa xaxe, ere xe ba thoma mošomo wa xo diangwana, a e a botše monna yo a tšeanang nae sephiring, are o thomile le yola a thome. Monna yo a mo nyetšeng ke wa bošexo, wa lefoka ke wa mosexare, fela ngwana yo byalo xa a na madi a mabotse, o phela ka xo šišitlexa. E be o mo sesane, dimpana e be mararampana, hloxwana e mo šite, makotwana le ona e be dikxonyana tše di thsesane. Ngwana o mo byalo o boka ntši fela. Xantši basadi ba atiša xo bolaya banna. Xe mosadi a tšere dimpa mo monna a sa tsebexo, o a mo lesa, a tla are xobyana ka mo, ya nama ya e ^{ba ke} khutlile khutlilwe, ke khutlilwe, mehlapo-loxo thii, maloko šile, ke moka ke lehu. Mosadi o tla šala a tšewa. &

196 VI Married life No. 18 K34/12

Mosadi xe a šita o biletšwa dingaka tša mo alafa. Ba nwa dihlare ba ya ntlong le ntlong^{mosadi}, fa xongwe mosadi a be a bone Tehutô. Mosadi xe e le phatsa, a pale-la dihlare, xo tšewa monnaxe a hlatsi hlatswa dirope tša moxoloaxe. Ba tšewa ka babedi, e le bana ba motho, ba tšewa ke monna o tee. Mosadi xe a hwelwa ke bana bare o ya bodiša le yena xa a vatexe, ba bôxadi le bona o ha tlwa bare na re diang ka selo se bodiša. Moxongwe mosadi o atiša xo xomâ tsela, e be se a diileng, a be a šale a t ikxona xona a le byale le yena xa ba morate, ba a mo alafa. Mosadi mo xongwe o ha ka thari ya banenyana fela, le yena xa a vatexe, bare o tswala maxakôbu fela. Ke xe a fiwa bana, thari ye e byalo bare e ya só kollwâ, o nwešwa diša, a belexa la xa mokete. Monna yo mongwe ba vile ba mmotša bare re filwe ngwana, are ke mong, bare ke ngwanenya-na, are a owa kxošakxošang, ka moso bare re filwe ngwana, are ke mong, bare ke ngwanenya-na, are fetišang le mêbutêdi.

~~196~~

VII

Married life No. 18

K34/12

Monna ~~wa sesotho xa~~ a tšee mosadi a le
 tee, xe a sena dikxomo o ya kaola, xa a
 na le dikxomo o tšea bababedi le xe ba
 le bararo xoba ba ba se le laxo. Basadi ba
 bantši ke bona le humo la sesotho. Xe monna
 a tšere basadi o bitšwa monye-motsana,
 xe e le ba bantši. O Ha ja kafa, a tla a
 ja kafa, a mangwe maxobe a ba phara ka
 yona are ke dipotsa; dityatya. Xe a tlele
 ke ba eng o xoboka maxobe kwa le kwa,
 a nama a ba hoviša. Xa xona bootswa
 sesothong, xe e se monna a eta a
 bulela basadi ba batho, ke yena sethlo-
 holo. Mme le hu la hake le kxaušsi, ka hore
 ba tla mo rema ka dilepe, le xe a ka
 hwa, bare; hodu le lefa ka setopo. Le
 mosadi a xaxe a ka se molelele, o tla re
 moipolai xa a llelwe. motho o mo byalo
 ke lehodu, xe a rata xo utswana le
 mosadi yo, a ka mo utswa naxeng ba
 talana xona; fela xe ele ka xae, ka utlong,
 xona ke kotsi. Modiri wa dilo tša xo
 bulela basadi, o tla be a tennwe ke
 bophelo. Seema sere: xa di wetše mosadi
 fela le modia di a mo wetša.

196 VIII Married life No. 18 K34/12

Ba bangwe banna ba bitsua xore ke dikata: ke xore ba kata batho. Bare xo hlakana le mosadi monaxeng ba mo sware, ba mo penyê, ba die mošomo. Xa ba na taba lexe a ile kxweding, mo xongwe ba wele ba humane xole byalo, ba hwe, fa xongwe ba h humane xo se byalo, ba die mošomo. Basadi ba bantši ba šetše ba le moxile dikata-batho, xa a tšwela xo mosadi o bonaxe a sepela a le tee, a lah textile, a die robêrobê le lešoka, o jo tšwa mo a beng a khutile, a šetše antše mpêdi, antše ntilwamphefere. A itoki šeditše vuri a a rile nnywa. Xa a tšwela a kitima a swara mosadi, mosadi wa bohale o mo ya ka fase, a mo swara ka pôpô, a ithi khunyathi-khunya, monna wa sekata batho lexe ana le maatla o jo re byara, a nama a fela matla, mosadi xa a swareletše a se lese pôpô, a ka ba a jore tšade, are kxong tša menapye. Ba ba sa^{tebako}ntemana ye ya xo ~~xxx~~^{xoxa} ka pôpô o ya ba swara a ba dia tše^{phiošê} kxôlo, xe a humana e le moxolele o ya mo raxa^{ele} xe a humana a sekekolwana o ya setete banya le fase, a itloxela.

~~199x~~ Married life No 18, K34/12

Xe a humana ele yo a kwanang nae, etla bonthšana mahunelo a ditsiba, ya šuputšana. Xe e kare e sale „eh! eh! eh! a tswa hei! monna! o diang! o tsena ka matšetšele a thšaba. Mokxoši walla wa seleka morole wa masoxana wa mo phalalela, xe a tswereve o ya bofya ka matswa, a nyakelwa monna wa di hōba, kwa kxorong ya mošate, a mo šinamiša xo tswa lexona, a tswa a tloxa a xaxaba.

Xe Monna xe a tšere basadi ba bantši ba bangwe xa a ye xo bona, ba eta ba itopela bana kantle, fela ba itote ase ba bone, xobane a ka lwa le bona. Monna xe a hloka tswâlâ, mosadi le yena o eta a ema mere le ye metona, a itopela bana. Monna xa a nataba o leboxa fela xe bana ba ana yena, fela a seke a mmona. Ditaba tša lapa xa die kxorong, di verwa fela ka xae, lexona xa xo motho yo a ka tsenang phapanong ya lapa. Monna wa basadi ba bantši, o tšea mosadi wa pele, ke yena mohumaxadi, mosadi wa mohumaxadi ke ngwana bo malome a motho, ke yena ye a bušang lapa ka yena. Mosadi yo mongwe le yo mongwe o swanetše xo tswela mare diatleng a some

~~196~~ Married life No 18.

K34/12

Adie dithoto tša lapa la xaxe. Dithoto xoba dikxomo tše basadi ba di humanang ka mo lešakeng ke tša bana ba mohumaxadi. Bana ba mosate ba tšewa ke dindona, ba basadi ba moraxo ba tšewa ke bafō ba batsebalexi. Monna o tšea basadi ba banthš'i xe a na le dikxomo tše dintš'i. Monna wa basadi ba banthš'i, o robala le mosadi, xe e le motsweki o ya xo yo mongwe, xe yo mongwe a boile tseleng, xoba a ile kxweding o ya xo yo mongwe. O ya itikalekiša ka bona. Xe e le ba banthš'i, bangwe ba a mo duma, ba fele ba se mmone. Basadi ba banthš'i ba phela ka dintwa, monna xe a humane ba^{sa} helehetšana, o loka mokxwathō, ya eba jaberejabere. Xe a reka dikobo, o reka tša xo swana. Xe a sexa mesēsē, o sexa ya xo swana. Xa ba je kamoka, yo mongwe le yo mongwe o ja ka xaxaxe. O a pea ka xaxaxe. Mongwe le mongwe o hloko-metše bana ba xaxe, xa xo yo a dišetšang mongwe bana ba xaxe. ends

From A.J. Mahlana
 le arlonghe P. Bag,
 Via P.P. Rust.

end s 196